

الله اعلم
سبحانه
والمؤمنين
الذين
اتوا
بالحق
والهدى
والنور
والرحمة
والبر
والصبر
والصلاة
والزكاة
والصيام
والحج
والعمرة
والصدقة
والسنة
والجمعة
والعاشوراء
والغدیر
والجبل
والصخرة
والسيف
والرمح
والدابة
والسنة
والجمعة
والعاشوراء
والغدیر
والجبل
والصخرة
والسيف
والرمح
والدابة

معاونت پژوهش و فن آوری

به نام خدا

مشور اخلاق پژوهش

بیاری از خداوند سبحان و اعتماد به این که عالم محضر خداست و همواره ناظر بر اعمال انسان و به منظور پاس داشت مقام بلند دانش و پژوهش و نظریه اهمیت جایگاه دانشگاه در اعتلای فرهنگ و تمدن بشری، دانشجویان و اعضاء هیئت علمی و احدی دانشگاه آزاد اسلامی متعهد می گردیم اصول زیر را در انجام فعالیت های پژوهشی مد نظر قرار داده

و از آن تخطی نکنیم:

- ۱- اصل حقیقت جویی: تلاش در راستای پی جویی حقیقت و وفاداری به آن و دوری از هرگونه پنهان سازی حقیقت.
- ۲- اصل رعایت حقوق: التزام به رعایت کامل حقوق پژوهشگران و پژوهشگران (انسان، حیوان و نبات) و سایر صاحبان حق.
- ۳- اصل مالکیت مادی و معنوی: تعهد به رعایت کامل حقوق مادی و معنوی دانشگاه و کلیه بهکاران پژوهش.
- ۴- اصل منافع ملی: تعهد به رعایت مصالح ملی و در نظر داشتن پیشبرد و توسعه کشور در کلیه مراحل پژوهش.
- ۵- اصل رعایت انصاف و امانت: تعهد به اجتناب از هرگونه جانب داری غیر علمی و حفاظت از اموال، تجهیزات و منابع در اختیار.
- ۶- اصل رازداری: تعهد به صیانت از اسرار و اطلاعات محرمانه افراد، سازمان ها و کشور و کلیه افراد و نهاد های مرتبط با تحقیق.
- ۷- اصل احترام: تعهد به رعایت حریم ها و حرمت ها در انجام تحقیقات و رعایت جانب تعدد و خودداری از هرگونه حرمت شکنی.
- ۸- اصل ترویج: تعهد به رواج دانش و اشتهار نتایج تحقیقات و انتقال آن به بهکاران علمی و دانشجویان به غیر از مواردی که منع قانونی دارد.
- ۹- اصل برانت: التزام به برانت جویی از هرگونه رفتار غیر حرفه ای و اعلام موضع نسبت به کسانی که حوزه علم و پژوهش را به ثابتهای غیر علمی می آلائند.

معاونت پژوهش و فن آوری
به نام خدا
تعمیرات رساله پایان نامه تحصیلی

اینجانب احسان زحمت کوش دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد در رشته حسابداری که در تاریخ ۱۳۹۲/۰۵/۲۹ از پایان نامه خود تحت عنوان مطالعه مقایسه ای توان پیش بینی اقلام تعدی و جریان های تعدی اصلی و تجدیداریه شده در ارتباط با جریان های تعدی "با کسب نمره ۱۷/۶۰ دفاع نموده ام بدینوسیله مستعد می شوم:

- ۱) این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاورد های علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آنرا در فهرست مربوطه ذکر و درج کرده ام.
- ۲) این پایان نامه قبلاً برای هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.
- ۳) چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هرگونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و... از پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوز های مربوطه را اخذ نمایم.
- ۴) چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را می پذیرم و دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی: احسان زحمت کوش

تاریخ و امضا

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد مرودشت
دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی – گروه حسابداری

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد «M.A»

عنوان:

**مطالعه مقایسه‌ای توان پیش‌بینی اقلام تعهدی و جریان‌های نقدی اصلی
و تجدید آرایه شده در ارتباط با جریان‌های نقد آتی**

استاد راهنما:

دکتر هاشم ولی‌پور

استاد مشاور:

دکتر جواد مرادی

نگارش:

احسان زحمت‌کش

تابستان ۱۳۹۲

صورت جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد (M.A)

نام و نام خانوادگی دانشجو: احسان زحمت کش رشته حسابداری در تاریخ ۱۳۹۲/۰۵/۲۹ از پایان نامه خود با عنوان: مطالعه مقایسه‌ای توان پیش‌بینی ارقام تعهدی و جریان‌های نقدی اصلی و تجدید آرایه شده در ارتباط با جریان‌های نقد آتی با نمره ۱۷/۶۰ دفاع نموده است.

نام و نام خانوادگی اعضای هیئت داوری	سمت	امضاء اعضای هیئت داوری
۱- دکتر هاشم ولی‌پور	استاد راهنما	
۲- دکتر جواد مرادی	استاد مشاور	
۳- دکتر امیرحسین جمالی	استاد داور	

مراتب فوق مورد تایید است.

مدیر/معاونت پژوهشی

مهر و امضاء

پاسکزاری

باسپاس از خداوند بزرگ که به این بنده نعمت تحصیل علم را عطا فرموده و بانهایت شکر و قدردانی از زحمات استاد محترم راهنما جناب آقای دکتر هاشم ولی پور که بارها سنای های عالمانه و دقت نظر بسیار، اینجانب را در تمام مراحل تهید پایان نامه به بهترین نحو ممکن یاری فرمودند و همچنین شکر از راهنمای های استاد محترم مشاور، جناب آقای دکتر جواد مرادی که زحمات مشاوره پایان نامه را تقبل فرمودند و قدردانی از جناب آقای دکتر امیر حسین جمالی که با کمال حسن نیت، زحمات ارزیابی نهایی و داوری این پایان نامه را پذیرفتند.

تقدیم به مادر مهربانم

او که بانور جان بخش خود در تمام دوران تحصیل و رشد روح تازه‌ای در کالبد من دمید و مراب زندگی امیدوار ساخت، او که در تمام سراسیمه‌های تند زندگی دست مراد دست‌هایش نشرد و با تمام وجود مریاری داد.

تقدیم به پدر عزیزم

اولین گام کوچک زندگیم را تقدیم وجود او که همواره در فراز و نشیب‌های زندگی همچون ستونی تزلزل‌ناپذیر حمایت کرده و چون ستاره‌های پر نور شب‌های تاریک دلم را روشنایی بخشیده و بانوید به آینده زیباتر، به زندگی امیدوار نموده، می‌نمایم، تا بدین وسیله از محنتی چندین سال زحمت طاقت فرسا و بی‌دریغش شکر کرده باشم.

تقدیم به برادران و خواهر عزیزم

که همواره مورد حمایت و پشتیبانی قرار گرفته‌ام و در همه حال مریاری نموده‌اند.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	چکیده
	فصل اول: کلیات تحقیق
۱-۱-۱	مقدمه
۲-۱-۱	بیان مسأله
۳-۱-۱	اهداف تحقیق
۴-۱-۱	اهمیت و ضرورت انجام تحقیق
۵-۱-۱	فرضیه‌های تحقیق و مبانی نظری فرضیه‌ها
۶-۱-۱	قلمرو تحقیق
۱-۶-۱-۱	قلمرو موضوعی تحقیق
۲-۶-۱-۱	قلمرو زمانی تحقیق
۳-۶-۱-۱	قلمرو مکانی تحقیق
۷-۱-۱	استفاده‌کنندگان از نتایج تحقیق
۸-۱-۱	تعریف واژه‌ها و اصطلاحات
۹-۱-۱	خلاصه فصل
۱۰-۱-۱	ساختار تحقیق
	فصل دوم: ادبیات و پیشینه تحقیق
۱-۲-۱	مقدمه
۲-۲-۱	ادبیات و مبانی نظری تحقیق
۱-۲-۲-۱	اقلام تعهدی
۲-۲-۲-۱	مدل بهبود یافته جونز
۳-۲-۲-۱	مدل کاسزنیک
۴-۲-۲-۱	تفاوت‌های بین مدیریت اقلام تعهدی اختیاری و دست‌کاری فعالیت‌های واقعی
۵-۲-۲-۱	اقلام تعهدی اختیاری و مدیریت سود
۶-۲-۲-۱	جریان‌های نقدی
۷-۲-۲-۱	پیشینه و ساختار صورت جریان وجوه نقد

- ۲۴..... ۸-۲-۲- هدف گزارش‌گری مالی و صورت جریان‌های وجوه نقد
- ۲۵..... ۹-۲-۲- مزایای صورت جریان وجوه نقد
- ۲۶..... ۱۰-۲-۲- انتقادهای وارده بر صورت جریان وجوه نقد
- ۲۶..... ۱۱-۲-۲- سودمندی اطلاعات مربوط به جریان وجوه نقد
- ۲۷..... ۱۲-۲-۲- نارسایی محتوای اطلاعاتی سود
- ۲۸..... ۱۳-۲-۲- نقش اقلام تعهدی در پیش‌بینی جریان‌های نقد آتی و بازده سهام
- ۲۹..... ۳-۲- پیشینه تحقیق
- ۲۹..... ۱-۳-۲- پیشینه داخلی تحقیق
- ۳۴..... ۲-۳-۲- پیشینه خارجی تحقیق
- ۴۲..... ۴-۲- خلاصه فصل

فصل سوم: روش تحقیق

- ۴۳..... ۱-۳- مقدمه
- ۴۴..... ۲-۳- فرضیه‌های تحقیق
- ۴۴..... ۳-۳- روش تحقیق
- ۴۴..... ۴-۳- مدل تحقیق
- ۴۶..... ۵-۳- متغیرهای تحقیق و نحوه اندازه‌گیری آنها
- ۴۶..... ۱-۵-۳- متغیرهای وابسته
- ۴۶..... ۲-۵-۳- متغیرهای مستقل
- ۴۶..... ۶-۳- جامعه آماری
- ۴۶..... ۷-۳- نمونه و روش نمونه‌گیری
- ۴۷..... ۸-۳- روش جمع‌آوری اطلاعات
- ۴۷..... ۹-۳- روش‌های تجزیه و تحلیل داده‌ها
- ۴۷..... ۱-۹-۳- تحلیل توصیفی داده‌ها
- ۴۸..... ۲-۹-۳- ضریب تعیین
- ۴۸..... ۳-۹-۳- رگرسیون خطی ساده
- ۴۸..... ۴-۹-۳- رگرسیون چندمتغیره
- ۴۹..... ۵-۹-۳- روش آزمون فرضیه‌ها
- ۵۰..... ۶-۹-۳- تحلیل همبستگی

۵۱۳-۹-۷- ضریب همبستگی
۵۱۳-۹-۷-۱- آزمون معنادار بودن R.
۵۲۳-۹-۸- آزمون معنادار بودن در الگوی رگرسیون
۵۲۳-۹-۸-۱- آزمون معنادار بودن معادله رگرسیون
۵۳۳-۹-۸-۲- آزمون معنادار بودن ضرایب
۵۳۳-۹-۹- تعیین صحت مدل رگرسیون و بررسی تأثیر مدل ارائه شده
۵۳۳-۹-۱۰- آزمون وونگ
۵۴۳-۱۰- خلاصه فصل

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده‌ها

۵۵۴-۱- مقدمه
۵۶۴-۲- آمار توصیفی متغیرهای تحقیق
۵۶۴-۳- آمار استنباطی
۵۷۴-۳-۱- آزمون فرضیه اول
۵۷۴-۳-۱-۱- تجزیه و تحلیل مدل (۴-۱)
۵۹۴-۳-۱-۲- تجزیه و تحلیل مدل (۴-۲)
۶۰۴-۳-۱-۳- آزمون وونگ برای مدل (۴-۱) و (۴-۲)
۶۱۴-۳-۱-۴- نتیجه آزمون فرضیه اول
۶۱۴-۳-۲- آزمون فرضیه دوم
۶۱۴-۳-۲-۱- تجزیه و تحلیل مدل (۴-۳)
۶۳۴-۳-۲-۲- تجزیه و تحلیل مدل (۴-۴)
۶۵۴-۳-۲-۳- آزمون وونگ برای مدل (۴-۳) و (۴-۴)
۶۵۴-۳-۲-۴- نتیجه آزمون فرضیه دوم
۶۶۴-۳-۳- آزمون فرضیه سوم
۶۶۴-۳-۳-۱- تجزیه و تحلیل مدل (۴-۵)
۶۷۴-۳-۳-۲- تجزیه و تحلیل مدل (۴-۶)
۶۹۴-۳-۳-۳- آزمون وونگ برای مدل (۴-۵) و (۴-۶)
۷۰۴-۳-۳-۴- نتیجه آزمون فرضیه سوم
۷۰۴-۳-۴- آزمون فرضیه چهارم

۷۰ ۱-۴-۳-۴ تجزیه و تحلیل مدل (۷-۴)
۷۲ ۲-۴-۳-۴ تجزیه و تحلیل مدل (۸-۴)
۷۴ ۳-۴-۳-۴ آزمون وونگ برای مدل (۷-۴) و (۸-۴)
۷۴ ۴-۴-۳-۴ نتیجه آزمون فرضیه چهارم
۷۵ ۵-۳-۳-۴ آزمون فرضیه پنجم
۷۵ ۱-۵-۳-۴ تجزیه و تحلیل مدل (۹-۴)
۷۷ ۲-۵-۳-۴ تجزیه و تحلیل مدل (۱۰-۴)
۷۸ ۳-۵-۳-۴ آزمون وونگ برای مدل (۹-۴) و (۱۰-۴)
۷۹ ۴-۵-۳-۴ نتیجه آزمون فرضیه پنجم
۸۰ ۴-۴ خلاصه فصل

فصل پنجم: نتیجه‌گیری و پیشنهادها

۸۱ ۱-۵ مقدمه
۸۲ ۲-۵ تفسیر یافته‌های تحقیق
۸۳ ۱-۲-۵ نتایج آزمون فرضیه اول
۸۳ ۲-۲-۵ نتایج آزمون فرضیه دوم
۸۳ ۳-۲-۵ نتایج آزمون فرضیه سوم
۸۴ ۴-۲-۵ نتایج آزمون فرضیه چهارم
۸۴ ۵-۲-۵ نتایج آزمون فرضیه پنجم
۸۴ ۳-۵ پیشنهادها
۸۴ ۱-۳-۵ پیشنهادهای مبتنی بر نتایج تحقیق
۸۵ ۲-۳-۵ پیشنهادها برای تحقیق‌های آینده
۸۵ ۴-۵ محدودیت‌های تحقیق
۸۶ ۵-۵ خلاصه فصل

منابع

۸۷ الف) منابع فارسی
۸۹ ب) منابع انگلیسی
۹۲ پیوست‌ها
۱۱۸ چکیده انگلیسی

فهرست جدول‌ها

صفحه	عنوان
۵۶	جدول ۱-۴- آمار توصیفی.....
۵۸	جدول ۲-۴- خلاصه مدل (۱-۴).....
۵۸	جدول ۳-۴- جدول ضرایب و مقدار آماره t مدل (۱-۴).....
۵۹	جدول ۴-۴- خلاصه مدل (۲-۴).....
۶۰	جدول ۵-۴- جدول ضرایب و مقدار آماره t مدل (۲-۴).....
۶۰	جدول ۶-۴- آزمون وونگ برای مدل‌های (۱-۴) و (۲-۴).....
۶۲	جدول ۷-۴- خلاصه مدل (۳-۴).....
۶۳	جدول ۸-۴- جدول ضرایب و مقدار آماره t مدل (۳-۴).....
۶۴	جدول ۹-۴- خلاصه مدل (۴-۴).....
۶۴	جدول ۱۰-۴- جدول ضرایب و مقدار آماره t مدل (۴-۴).....
۶۵	جدول ۱۱-۴- آزمون وونگ برای مدل‌های (۳-۴) و (۴-۴).....
۶۶	جدول ۱۲-۴- خلاصه مدل (۵-۴).....
۶۷	جدول ۱۳-۴- جدول ضرایب و مقدار آماره t مدل (۵-۴).....
۶۸	جدول ۱۴-۴- خلاصه مدل (۶-۴).....
۶۹	جدول ۱۵-۴- جدول ضرایب و مقدار آماره t مدل (۶-۴).....
۶۹	جدول ۱۶-۴- آزمون وونگ برای مدل‌های (۵-۴) و (۶-۴).....
۷۱	جدول ۱۷-۴- خلاصه مدل (۷-۴).....
۷۲	جدول ۱۸-۴- جدول ضرایب و مقدار آماره t مدل (۷-۴).....
۷۳	جدول ۱۹-۴- خلاصه مدل (۸-۴).....
۷۳	جدول ۲۰-۴- جدول ضرایب و مقدار آماره t مدل (۸-۴).....
۷۴	جدول ۲۱-۴- آزمون وونگ برای مدل‌های (۷-۴) و (۸-۴).....
۷۶	جدول ۲۲-۴- خلاصه مدل (۹-۴).....
۷۶	جدول ۲۳-۴- جدول ضرایب و مقدار آماره t مدل (۹-۴).....
۷۷	جدول ۲۴-۴- خلاصه مدل (۱۰-۴).....
۷۸	جدول ۲۵-۴- جدول ضرایب و مقدار آماره t مدل (۱۰-۴).....
۷۹	جدول ۲۶-۴- آزمون وونگ برای مدل‌های (۹-۴) و (۱۰-۴).....

چکیده:

تحقیق حاضر به مقایسه‌ی توان ارقام تعهدی و جریان‌های نقدی اصلی و تجدیدارایه شده برای پیش‌بینی جریان‌های نقد آتی می‌پردازد. جامعه آماری تحقیق شامل آن دسته از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد که صورت‌های مالی آن‌ها تجدیدارایه شده است. بدین منظور از داده‌های ۱۶۲ سال- شرکت که از این ویژگی برخوردار بودند، طی دوره زمانی ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۰، استفاده شده است. در این تحقیق از متغیرهای ارقام تعهدی و جریان‌های نقدی اصلی و همچنین از متغیرهای ارقام تعهدی و جریان‌های نقدی تجدیدارایه شده برای بررسی توانایی پیش‌بینی جریان‌های نقدی آتی استفاده شده است. این پژوهش از لحاظ هدف، کاربردی و از نوع تحقیق‌های توصیفی- همبستگی می‌باشد. داده‌ها در نرم افزار Excel طبقه‌بندی و تجزیه و تحلیل آن‌ها با استفاده از نرم‌افزار Eviews انجام شده است. روش مورد استفاده در این پژوهش رگرسیون خطی چند متغیره و برای مقایسه مدل‌های تحقیق از آزمون وونگ استفاده شده است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که ارقام تعهدی تجدیدارایه شده و جریان‌های نقدی تجدیدارایه شده به ترتیب نسبت به ارقام تعهدی اصلی و جریان‌های نقدی اصلی دارای توانایی بیشتری برای پیش‌بینی جریان‌های نقدی آتی می‌باشند. همچنین ارقام تعهدی اصلی و ارقام تعهدی تجدیدارایه شده به ترتیب نسبت به جریان‌های نقدی اصلی و جریان‌های نقدی تجدیدارایه شده دارای توانایی بیشتری برای پیش‌بینی جریان‌های نقدی آتی می‌باشند. نتایج دیگر که تحقیق نشان داد ارقام تعهدی و جریان‌های نقدی تجدیدارایه شده نسبت به ارقام تعهدی و جریان‌های نقدی اصلی دارای توانایی یکسانی برای پیش‌بینی جریان‌های نقدی آتی می‌باشند.

واژه‌های کلیدی: ارقام تعهدی اصلی، ارقام تعهدی تجدیدارایه شده، جریان‌های نقدی اصلی، جریان‌های نقدی تجدیدارایه شده، جریان‌های نقدی آتی

فصل اول

کلیات تحقیق

۱-۱- مقدمه

پیش‌بینی جریان نقدی امر مهمی می‌باشد که در بسیاری از تصمیم‌های اقتصادی مورد نیاز است، زیرا که جریان‌های نقدی نقش مهمی در تصمیم‌گیری‌های گروه‌هایی مانند تحلیل‌گران اوراق بهادار، اعتبار-دهندگان و مدیران بازی می‌کنند. آن‌ها علاقه دارند که جریان‌های نقدی آتی شرکت را ارزیابی کرده و به واسطه‌ی آن به یک شاخص واضح و روشن از جریان‌های نقدی آتی شرکت دست یابند. به عبارت دیگر هدف کلی از تجزیه و تحلیل‌های بنیادی، پیش‌بینی جریان‌های نقدی آتی شرکت‌ها می‌باشد، زیرا که جریان‌های نقدی مبنای پرداخت سود سهام، بهره و بازپرداخت بدهی می‌باشد و توانایی یک شرکت در پرداخت سود سهام، از توانایی‌اش در ایجاد جریان نقدی منتج می‌شود (خدادادی و همکاران، ۱۳۸۸). موسسه‌های اقتصادی برای رسیدن به اهداف خود به همه‌ی عواملی که می‌توانند به آن‌ها کمک کنند تا هر چه سریعتر به هدف خود برسند تکیه می‌کنند و به شناسایی این عوامل می‌پردازند. یکی از مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار در رسیدن به هدف هر شرکتی داشتن وجه نقد است. وجه نقد مانند خون در بدن انسان، باعث رونق فعالیت‌های اقتصادی در هر شرکتی می‌گردد. پیش‌بینی وجه نقد می‌تواند به برنامه‌ریزی صحیح در ارتباط با منابع و مصارف موسسه در سال‌های آتی منجر شود. بنابراین شرکتی موفق‌تر خواهد بود که نیاز به منابع خود را از زمان حال پیش‌بینی کرده و در جهت تأمین آن گام بردارد. (غلامعلی‌پور، ۱۳۸۳).

جریان نقدی و پیش‌بینی آن از سه نظر مفید می‌باشد:

- ۱- جریان نقدی در مقایسه با ارقام تعهدی بهتر می‌تواند عملیات شرکت را بیان نماید.
 - ۲- جریان نقدی، اطلاعات نقدینگی و توانایی پرداخت بدهی یک شرکت را تعیین می‌نماید که این مورد به ویژه برای بستانکاران شرکت مهم می‌باشد.
 - ۳- پیش‌بینی جریان نقدی، مدیریت درآمدهای شرکت را محدود می‌کند، زیرا سرمایه‌گذاران به وسیله پیش‌بینی اطلاعات درآمدها و پیش‌بینی جریان نقد می‌توانند ارقام تعهدی را برآورد و پیش‌بینی نمایند، و بدین ترتیب صورت‌های مالی شرکت را به آسانی تهیه کنند.
- با توجه به موارد بالا و بسیاری موارد دیگر، پیش‌بینی جریان نقدی تحلیل‌گران مالی، به‌طور قابل ملاحظه‌ای افزایش یافته است. به‌طوری که در دهه‌ی گذشته تنها ۴ درصد شرکت‌ها از این پیش‌بینی استفاده می‌کردند. اما این مورد تا سال ۲۰۰۵ به ۵۴ درصد افزایش یافته است (هادر و همکاران^۱، ۲۰۰۶).
- ارقام تعهدی به‌عنوان تفاوت بین سود حسابداری و جریان‌های نقدی عملیاتی تعریف شده است. مبنای تعهدی به‌عنوان بخشی از الگوی نهایی حسابداری امروزی، علی‌رغم بهره‌مندی از مزایای متعدد دارای مشکلات مهمی نیز می‌باشد. مهم‌ترین ایراد وارد بر مبنای تعهدی، عینی نبودن اعداد و ارقام، بخصوص رقم سود در مقایسه با مبنای نقدی است (بادرشر و همکاران^۲، ۲۰۱۱). یکی از مواردی که در شرکت‌ها اتفاق می‌افتد، تجدید آرایه صورت‌های مالی شرکت‌ها است. به این ترتیب که براساس برخی مسائل ممکن است صورت‌های مالی شرکتی مورد تجدید آرایه قرار گیرد. با توجه به محتوای اطلاعاتی متفاوتی که ممکن است صورت‌های مالی تجدید آرایه شده یا صورت‌های مالی قبلی شرکت داشته باشند، در این تحقیق به بررسی توان پیش‌بینی ارقام تعهدی و جریان‌های نقدی اصلی و تجدید آرایه شده در ارتباط با جریان‌های نقد آتی پرداخته می‌شود.

۱-۲- بیان مسأله

امروزه سرمایه‌گذاران آگاه حاضرند در شرکتی سرمایه‌گذاری نمایند که از جریان وجوه نقد زیادی برخوردار باشند و از سرمایه‌گذاری در شرکت‌های فاقد وجه نقد می‌پرهیزند. اعتباردهندگان نیز به شرکتی حاضرند اعتبار و وام دهند که آن شرکت برای جریان وجه نقد، اهمیت زیادی قایل می‌باشند. بنابراین امروزه جریان وجه نقد هم برای خود آن شرکت (تصمیم‌گیری بهینه) و هم برای سرمایه‌گذاران و هم برای اعتبار-دهندگان از اهمیت زیادی برخوردار است. جریان‌های ورود و خروج وجه نقد و توان دسترسی واحدهای

1 - Hodder et al

2- Badertscher et al.

انتفاعی به آن شالوده و مبنای بسیاری از تصمیم‌گیری‌ها و قضاوت‌های گروه‌های عمده استفاده‌کنندگان از اطلاعات مالی واحدهای انتفاعی را تشکیل می‌دهد (صابری، ۱۳۸۶).

در بیانیه‌ی مفاهیم حسابداری عنوان شده است که گزارشگری باید به منظور کمک به سرمایه‌گذاران بالفعل و بالقوه، اعتباردهندگان و دیگر استفاده‌کنندگان در برآورد مبلغ، زمان و عدم اطمینان دریافت‌های آتی، اطلاعات فراهم کند. چشم انداز این دریافت‌های نقدی تحت تأثیر توانایی شرکت در خلق وجه نقد کافی به منظور ادای تعهدات خود از جمله سرمایه‌گذاری در عملیات، پرداخت سود نقدی سهام و توانایی تأثیر-گذاری آن بر قیمت سهام می‌باشد. مفاهیم نظری گزارشگری ایران بیان می‌کند که اتخاذ تصمیم‌های اقتصادی توسط استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی مستلزم ارزیابی توان واحد تجاری در ایجاد وجه نقد، زمان و قطعیت ایجاد آن است (عرب‌مازار، ۱۳۸۵).

استاندارد حسابداری شماره ۲ ایران با عنوان "صورت جریان وجوه نقد" به منظور تأکید بر ارقام صورت جریان وجوه نقد و توان پیش‌بینی‌کنندگی آن‌ها بیان می‌دارد که اطلاعات تاریخی مربوط به وجه نقد می‌تواند در قضاوت نسبت به مبلغ، زمان و میزان اطمینان از تحقق جریان‌های وجوه نقد آتی به استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی کمک کند. مفاهیم نظری گزارشگری مالی بر قابلیت ارقام تعهدی در پیش‌بینی جریان‌های نقدی آتی تأکید نموده است و حسابداری تعهدی را به‌عنوان جزئی از گزارشگری مالی می‌شناسد که می‌تواند در پیش‌بینی جریان‌های نقدی اثرگذار باشد.

هیئت تدوین استانداردهای حسابداری مالی^۱ باور دارد که در پیش‌بینی جریان‌های نقدی آتی، سود نسبت به دریافت و پرداخت‌های آتی شاخص مطلوب‌تری می‌باشد. به این ترتیب پیش‌بینی جریان‌های نقدی زمینه ساز انجام تحقیق‌های گسترده‌ای شده است که تعداد زیادی از محققان رابطه میان اجزای سود و معیارهای انعطاف‌پذیری آتی را مورد بررسی قرار داده‌اند. تأکید چارچوب‌های نظری بر این است که بکارگیری ارقام تعهدی در پیش‌بینی جریان‌های نقدی آتی نسبت به زمانی که تنها از جریان‌های نقدی جاری استفاده می‌شود، قابلیت پیش‌بینی را افزایش می‌دهد. براساس آنچه که از چارچوب نظری بر می‌آید نمی‌توان تنها از جریان‌های نقدی جاری برای پیش‌بینی استفاده نمود.

با توجه به مطالب ذکرشده به نظر می‌رسد، توان ارقام تعهدی نسبت به جریان‌های نقدی اصلی برای پیش‌بینی جریان‌های نقدی آتی بالاتر باشد. همچنین ارقام تعهدی و جریان‌های نقدی تجدید آرایه شده دارای توان بالاتری نسبت به ارقام تعهدی و جریان‌های نقدی اصلی برای پیش‌بینی جریان‌های نقدی آتی می‌باشند. بر این اساس پرسش‌های تحقیق حاضر به شرح زیر بیان می‌شود:

آیا اقلام تعهدی تجدید آرایه شده صورت‌های مالی، قابلیت پیش‌بینی بیشتری نسبت به اقلام تعهدی گزارش شده اصلی، برای جریان‌های نقد آتی دارد؟

آیا جریان‌های نقدی تجدید آرایه شده صورت‌های مالی، قابلیت پیش‌بینی بیشتری نسبت به جریان‌های نقدی گزارش شده اصلی، برای جریان‌های نقد آتی دارد؟

آیا اقلام تعهدی صورت‌های مالی، قابلیت پیش‌بینی بیشتری نسبت به جریان‌های نقدی، برای جریان‌های نقد آتی دارد؟

آیا اقلام تعهدی تجدید آرایه شده صورت‌های مالی، قابلیت پیش‌بینی بیشتری نسبت به جریان‌های نقدی تجدید آرایه شده، برای جریان‌های نقد آتی دارد؟

آیا اقلام تعهدی و جریان‌های نقدی تجدید آرایه شده دارای قابلیت پیش‌بینی بیشتری نسبت به اقلام تعهدی و جریان‌های نقدی اصلی برای جریان‌های نقد آتی دارند؟

در این تحقیق، پیرو مطالعه بادرشر و همکاران (۲۰۱۲)، در ابتدا شرکت‌ها بر حسب صورت‌های مالی تجدید آرایه شده انتخاب می‌گردند، سپس اعداد گزارش شده تجدید آرایه شده (از لحاظ اقلام نقدی و اقلام تعهدی) با اعداد گزارش شده اصلی مورد مقایسه قرار می‌گیرند تا از این طریق قدرت تبیین مدل‌ها بر مبنای اقلام واقعی و تجدید آرایه شده مقایسه گردند. تا به حال در ایران چنین تحقیقی برای شرکت‌هایی که صورت‌های مالی خود را تجدید آرایه کردند، انجام نشده است. بنابراین انجام آن می‌تواند برای استفاده-کنندگان صورت‌های مالی مفید واقع شود.

۱-۳- اهداف تحقیق

طبق بیانیه مفهومی شماره یک^۱ هیئت استانداردهای حسابداری مالی هدف اصلی گزارشگری مالی کمک به استفاده‌کنندگان در پیش‌بینی جریان‌های نقدی آتی است (استانداردهای حسابداری مالی، ۱۹۸۷). هدف این تحقیق مقایسه‌ی توان اقلام تعهدی و جریان‌های نقدی اصلی و تجدید آرایه شده برای پیش‌بینی جریان‌های نقدی آتی است. هیئت تدوین استانداردهای حسابداری مالی اظهار داشته است که سود حسابداری که براساس مبنای تعهدی محاسبه می‌شود، نسبت به اطلاعات جریان‌های نقدی، قابلیت پیش‌بینی بیشتری برای جریان‌های نقدی آتی دارند. کمیته بین‌المللی استانداردهای حسابداری (سال ۱۹۹۵)، نیز

1 - Statement of Financial Accounting Concept No.1(SFAC1)

معتقد است اطلاعات در مورد عملکرد مالی و تغییر در وضعیت مالی که تحت مبنای تعهدی گزارش می-شوند، استفاده‌کنندگان از اطلاعات مالی را در جهت ارزیابی توانایی شرکت برای ایجاد جریان‌های نقدی آتی یاری می‌رساند. از آنجا که صورت‌های مالی در پیش‌بینی جریان نقد آتی، به عنوان ملاک ارزیابی و ارزش‌گذاری شرکت‌ها در نظر گرفته می‌شوند، لذا هدف اصلی این تحقیق بررسی قدرت پیش‌بینی اقلام تعهدی بر اساس اعداد اصلی در مقابل اعداد تجدید آرایه شده برای پیش‌بینی جریان‌های نقد آتی است. با توجه به مطالب ذکر شده در این تحقیق اهداف زیر مورد بررسی قرار می‌گیرد:

مقایسه توان اقلام تعهدی تجدید آرایه شده صورت‌های مالی، نسبت به اقلام تعهدی گزارش شده اصلی، برای پیش‌بینی جریان‌های نقد آتی.

مقایسه توان جریان‌های نقدی تجدید آرایه شده صورت‌های مالی، نسبت به جریان‌های نقدی اصلی، برای پیش‌بینی جریان‌های نقد آتی.

مقایسه توان اقلام تعهدی گزارش شده اصلی، نسبت به جریان‌های نقدی اصلی، برای پیش‌بینی جریان‌های نقد آتی.

مقایسه توان اقلام تعهدی تجدید آرایه شده صورت‌های مالی، نسبت به جریان‌های نقدی تجدید آرایه شده، برای پیش‌بینی جریان‌های نقد آتی.

مقایسه توان اقلام تعهدی و جریان‌های نقدی تجدید آرایه شده، نسبت به اقلام تعهدی و جریان‌های نقدی اصلی برای پیش‌بینی جریان‌های نقد آتی.

۱-۴- اهمیت و ضرورت تحقیق

گروه‌های مختلف استفاده‌کننده از صورت‌های مالی با تصمیم‌های متفاوتی روبه‌رو هستند و از آنجا که سرمایه‌گذاران و بستانکاران دو گروه اصلی استفاده‌کننده صورت‌های مالی به شمار می‌روند، فراهم آوردن اطلاعات مربوط برای این دو گروه با توجه به نوع نیازهای اطلاعاتی آنان ضرورت خاصی دارد، چرا که برای این گروه‌ها باید اطلاعاتی تهیه شود تا به آن‌ها در پیش‌بینی ارزش مورد انتظار سرمایه‌گذاری و بهره‌های آینده آن و نیز تصمیم‌گیری درست در جهت استفاده بهینه از منابع مالی در دسترس کمک کند. سود و جریان‌های نقدی آینده از جمله اطلاعات اساسی و مهمی است که می‌تواند در جهت تحقق این مهم، نقش مؤثری ایفا کند (ودیدی و فخریان، ۱۳۸۹). همچنین با توجه به این که پیش‌بینی جریان نقدی یکی از معیارهای ارزش‌گذاری شرکت در نظر گرفته شده است، می‌تواند یکی از معیارهای قابل تحلیل برای یک

پژوهشگر باشد. از طرف دیگر با توجه به امکان ارایه مجدد یک صورت مالی به دلایل مختلف، این تجدید ارایه ارقام می‌تواند قدرت پیش‌بینی بیشتری در جریان‌های نقد آتی داشته باشد. بنابراین، می‌تواند به اشخاص ذینفع یک سازمان کمک شایانی کند، که از این حیث برای اعتباردهندگان و سرمایه‌گذاران در بورس اوراق بهادار تهران می‌تواند مفید واقع شود.

۱-۵- فرضیه‌های تحقیق و مبانی نظری فرضیه‌ها

بررسی ارقام تعهدی در پیش‌بینی جریان‌های نقدی آتی مفید است و می‌توان دریافت که ارقام تعهدی در تغییر یا اصلاح جریان‌های نقد نقش دارد. ارقام تعهدی شامل تغییر در حساب‌های دریافتی، تغییر در موجودی کالا، استهلاک، تغییر در حساب‌های پرداختی و دیگر ارقام، رابطه معنادار و علامت پیش‌بینی‌کنندگی (مثبت برای ارقام تعهدی دارایی و منفی برای ارقام تعهدی بدهی) در پیش‌بینی جریان‌های نقد دارند. ارزش پیش‌بینی‌کنندگی یکی از ویژگی‌های مربوط بودن اطلاعات می‌باشد، یعنی اینکه بتوان به وسیله آن‌ها رویدادهای آتی واحد تجاری را پیش‌بینی کرد. از آنجا که ارقام تعهدی علاوه بر جریان‌های ورودی و خروجی نقدی شامل ارقام غیرنقدی نیز می‌باشد، بنابراین ارقام تعهدی دارای توان بیشتری برای پیش‌بینی جریان‌های نقدی آتی می‌باشند. یکی از خصوصیات که باعث مفید بودن اطلاعات می‌شود قابل اتکا بودن می‌باشد. تجدید ارایه ارقام تعهدی به علت مفید و مطلوب‌تر شدن این ارقام صورت می‌گیرد (هرشلایفر و همکاران^۱، ۲۰۰۹). در نتیجه قابلیت اتکای ارقام تعهدی تجدید ارایه شده نسبت به ارقام تعهدی اصلی بیشتر است. در شرکت‌هایی که به تجدید ارایه صورت‌های مالی می‌پردازند، ارقام صورت مالی تجدید ارایه شده، نسبت به ارقام صورت‌های مالی اصلی و اولیه، دارای توانایی بیشتری در پیش‌بینی جریان نقد آتی می‌باشند، بر این اساس در این تحقیق پنج فرضیه زیر مطرح می‌گردد.

۱- ارقام تعهدی تجدید ارایه شده صورت‌های مالی، قابلیت پیش‌بینی بیشتری نسبت به ارقام تعهدی گزارش شده اصلی، برای جریان‌های نقد آتی دارد.

۲- جریان‌های نقدی تجدید ارایه شده صورت‌های مالی، قابلیت پیش‌بینی بیشتری نسبت به جریان‌های نقدی اصلی، برای جریان‌های نقد آتی دارد.

۳- ارقام تعهدی صورت‌های مالی، قابلیت پیش‌بینی بیشتری نسبت به جریان‌های نقدی، برای جریان‌های نقد آتی دارد.

3- Hirshleifer et al.